Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

HISTÒRIA DE GRÈCIA I ROMA

Coordinació: BOUSO GARCIA, MONICA

Any acadèmic 2019-20

2019-20

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA DE GRÈCIA I ROMA
Codi	100032
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA
Caràcter	

Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
Grau en Història (2008)	3	OPTATIVA	Presencial
Grau en Història (R 2015)	1	OBLIGATÒRIA	Presencial

Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6
Tipus d'activitat, crèdits i grups	

Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
Nombre de crèdits	3	3
Nombre de grups	1	1

Coordinació	BOUSO GARCIA, MONICA
Departament/s	HISTÒRIA
Idioma/es d'impartició	Català (Textos en castellà, anglès i francès)

Professor/a (s/es)

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BOUSO GARCIA, MONICA	monicabouso@historia.udl.cat	6	Segon semestre: dilluns i dimarts, de 15:00 a 16:00 h (despatx 1.29)

Informació complementària de l'assignatura

L'objectiu d'aquesta asignatura és l'estudi de les civilitzacions de l'antiga Grècia i Roma, explorant el seu desenvolupament històric, cultural i social, des de les cultures de l'edat del bronze a l'Egeu fins a la caiguda de l'Imperi romà.

Metodològicament s'aplicarà una aproximació interdisciplinaria combinant diferents tipus de fonts, des de les textuals fins les arqueològiques i les iconogràfiques, per tal d'assolir una bona comprehensió de la relació i tècniques de les diverses disciplines que estudien el passat, així com el desenvolupament d'un pensament crític.

L'estudi, doncs, de totes les evidències disponibles permetrà analitzar amb profunditat els aspectes més rellevants d'aquestes cultures, molts dels quals han configurat el nostre present, com el pensament filosòfic, el dret, i la llengua.

Objectius acadèmics de l'assignatura

O1: Conèixer i utilitzar la terminologia i les diferents tècniques emprades en l'estudi de la història. Ser capaç de cercar informació de fonts diverses des d'una perspectiva crítica.	O2: Assolir uns coneixements bàsics sobre els principals períodes històrics de la zona d'estudi i les seves característiques, així com conèixer les principals fonts per al seu estudi.	O3: Analitzar i reflexionar críticament sobre les fonts textuals, historiogràfiques, arqueològiques i la interpretació de mapes, gràfiques, etc.	O4: Desenvolupar la habilitat de gestionar la informació: capacitat d'anàlisi i síntesis: elaborar un discurs coherent i sintètic sobre els coneixements adquirits, alhora que un raonament crític. Utilitzar adequadament els termes tècnics i els conceptes claus tractats durant el curs.

Competències significatives

Introducció en la metodologia i terminologia històrica. Conèixer i accedir als materials i eines de referència en la matèria: consultar i emprar correctament la bibliografia crítica fonamental amb l'ús de les eines bàsiques de recerca bibliogràfica.	Conèixer i contextualitzar les diferents cultures de l'antiga Grècia i Roma: saber situar els seus orígens i desenvolupament històric, així com una bona comprensió de les principals fonts per al seu estudi. Comprendre els contextos en què s'originen i el dinamisme d'aspectes crucials com l'aparició de l'urbanisme, l'escriptura, l'estat, etc.	Familiaritzar-se amb les fonts primàries i la literatura més rellevant sobre el tema: anàlisi i reflexió crítica de les fonts (aportacions, problemàtiques, limitacions, etc.)	Exposar oralment i per escrit de forma organitzada i coherent els coneixements adquirits, així com la utilització adequada de la terminologia específica de la disciplina.

Continguts fonamentals de l'assignatura

- **Temari Història de Grècia i Roma**

Bloc I: Grècia

Tema 1: Introducció: Marc geogràfic i cronològic. Les Fonts. Metodologia. Terminologia. Història de la recerca (2 sessions)

Tema 2: L'Egeu durant l'Edat del Bronze (2 sessions)

2.1. La Civilització Ciclàdica

2.2. La Civilització Minoica

2.3. La Civilització Micènica

Tema 3: L'Època Fosca (1 sessió)

Tema 4: L'època arcaica (2 sessions)

Tema 5: L'època Clàssica (3 sessions)

Tema 6: l'època hel·lenística (1 sessió)

Tema 7: Societat: Urbanisme, Institucions, Relacions exteriors (1 sessió)

Tema 8: Economia: Subsistència, Comerç, Moneda (1 sessió)

Tema 9: Pràctiques funeràries i religioses (1 sessió)

Tema 10: Literatura, art, ciència (1 sessió)

Bloc II: Roma

Tema 1: Introducció: Marc geogràfic i cronològic. Les Fonts. Metodologia. Terminologia. Història de la recerca (1 sessió)

Tema 2: L'edat del Ferro a la península Itàlica (2 sessions)

Tema 3: L'època arcaica (1 sessió)

Tema 4: La República (3 sessions)

Tema 5: L'Imperi (3 sessions)

5.1. L'Alt Imperi

5.2. El Baix Imperi

Tema 6: La dissolució de l'Imperi (1 sessió)

Tema 7: Societat: Urbanisme, Institucions, Relacions exteriors (1 sessió)

Tema 8: Economia: Subsistència, Comerç, Moneda (1 sessió)

Tema 9: Pràctiques funeràries i religioses (1 sessió)

Tema 10: Literatura, art, ciència (1 sessió)

Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	Classe magistral (M)	Presentació dels temes, discussió col·lectiva de diverses fonts (textos, mapes, objectes, plànols, etc.)	Seminaris (S)		Pràctiques (P)	Es faran diverses pràctiques al llarg del curs sobre els continguts exposats a classe	Treballs (T)	Dos treballs escrits.	Tutories (Tut)	Una tutoria obligatòria per preparar els treballs, així com tutories discrecionals	Altres (AA)		Avaluació (AV)		TOTAL	

Sistema d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)	Es valorarà positivament l'assistència regular i la participació a classe	Influirà en la nota final	1,2,3,4		
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	Dues proves escrites		1,2,3,4		25 25
Informe (In) / Treballs (T)	Dos treballs escrits		1,2,3,4		25 25
Altres (A)					
TOTAL					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

- **Bibliografia**:

General:

AAVV (1970-2001) *Cambridge Ancient History*. Cambridge: Cambridge University Press.

Boardman, John; Griffin, Jasper; Murray, Oswyn, eds. (1986) *The Oxford history of the classical world*. Oxford: Oxford University Press.

Crawford, Michael, ed. (1986) *Fuentes para el estudio de la historia Antigua*, traducción de César Palma. Madrid: Taurus.

Owens, E. J. (1991) *The City in the Greek and Roman world*. London and New York: Routledge.

Raaflaub, Kurt A., ed. (2016) *The adventure of the human intellect : self, society, and the divine in ancient world cultures*. Chichester, West Sussex, UK ; Malden, MA, USA : John Wiley & Sons, Ltd.

Revistes:

American Journal of Archaeology (AJA)

Cambridge Archaeological Journal (CAJ)

Studi Micenei ed Egeo-Anatolici (SMEA)

Col.leccions de textos antics grecs i romans:

Fundació Bernat metge (Català)

Gredos (Castellà)

Budé series (Collection des Universités de France= (Paris: Les Belles Lettres) (Francès)

Loeb Classical Library (Harvard University Press) (Anglès)

Oxford Classical Texts (Oxford University Press) (Anglès)

***online*:**

Lacus Curtius (htpp://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/home.html)

Perseus Digital Library (www.perseus.tufts.edu/hopper/collections)

Grècia

Arnason, Johann P.; Raaflaub, Kurt A., and Wagner, Peter, eds. (2013) *The Greek polis and the invention of democracy: a politico-cultural transformation and its interpretations*. Chichester, West Sussex, UK ; Malden, MA: Wiley-Blackwell.

Aubet, M. Eugènia (1994) *Tiro y las colonias fenicias de Occidente*. Barcelona: Ed. Crítica.

Bintliff, John L. (2012) *The Complete archaeology of Greece: from hunter-gatherers to the 20th century AD*. Malden, MA: Chichester, West Sussex; Wiley-

Blackwell.

Boardman, John (1999) *Los Griegos en ultramar: comercio y expansión colonial antes de la era clásica*. Madrid: Alianza.

Brown, Ann (1994) *Arthur Evans and the Palace of Minos*. Oxford: Ashmolean Museum.

Burkert, Walter (2007) *Religión griega arcaica y clásica*. Madrid: Abada.

Dickinson, Oliver (2000) *La Edad del Bronce Egea*. Madrid: Ed. Akal.

Cartledge, Paul (2009) *Los Espartanos Una historia épica*. Barcelona: Ed. Ariel.

Finley, Moses I (1985) *El món d'Ulisses*. Barcelona: Editorial Empúries.

French, Elizabeth (2005) *Micenas Capital de Agamenón*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

García Gual, Carlos (1992) *Introducción a la mitología griega*. Madrid: Alianza Editorial

Heròdot (2000-2012) *Història*; introducció, text revisat, traducció i notes de Manuel Balasch (v. 1-2); text grec revisat, traducció i notes de Joaquim Gestí (v. 3-9). Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català i grec)

Heródoto (1977-1989) *Historia*, introducción de Francisco R. Adrados; traducción y notas de Carlos Schrader. Madrid: Gredos. (Castellà)

Homer (2005-2009) *Ilíada*, text grec revisat i apartat crític de Francesc J. Cuartero i Iborra; traducció de Montserrat Ros i Ribas; notes a la traducció i mapes de Joan Alberich i Mariné. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català i grec)

(2010) *Odissea*; text grec revisat i apartat crític de Francesc J. Cuartero i Iborra; traducció poética de Carles Riba; notes a la traducció i mapes de Joan Alberich i Mariné. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català i grec)

Homero (2015) *Ilíada*, introdución, traduccíon y notas de E. Crespo; índice onomástico de M. Cuesta; revisión de C. García Gual. Barcelona: Gredos. (Castellà)

(2013) *Ilíada* ; texto crítico, traducción y notas por Luis M. Macía Aparicio. Col·lecció Alma mater. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. (Castellà i grec)

(2015) *Odisea*; traducción de J.M. Pabón; índice onomástico de Ó. Martínez; prólogo de C. García Gual. Barcelona: Gredos. (Castellà)

Kaplan; Michel dir.; Richer, Nicolas coord. (1995) *El Mundo griego*. Granada: Universidad de Granada.

Mossé, Claude (1987) *Historia de una democracia: Atenas*. Madrid: Akal.

Osborne, Robin (1998) *La formación de Grecia, 1200-479 a.C.* Barcelona: Crítica.

Peckham, Brian (2014) *Phoenicia : episodes and anecdotes from the ancient Mediterranean*. Winona Lake, Indiana : Eisenbrauns.

Pomeroy, Sarah; Burstein, Stanley; Donlan, Walter y Tolbert, Jennifer (2001) *La Antigua Grecia. Historia Política, Social y Cultural*. Barcelona: Ed. Crítica.

Ratto, Stefania (2007) *Grecia*. Barcelona: Mondadori.

Rhodes, Peter Jones (2016) *La Antigua Grecia: una historia essencial*. Barcelona: Crítica.

Ridgway, David (1997) *El Alba de la Magna Grecia. Pitecusa y las primeras colonias griegas de Occidente*. Barcelona: Ed. Crítica.

Shipley, Graham (2001) *El mundo griego después de Alejandro 323-30 a.C*. Barcelona: Ed. Crítica.

Snodgrass, Anthony M. (1990) *Arqueología de Grecia: presente y futuro de una disciplina*. Barcelona: Crítica.

Tréziny, Henri, ed. (2010) *Grecs et indigènes de la Catalogne à la mer Noire: actes des rencontres du programme européen Ramses2 (2006-2008)*. Paris: Errance; Aix-en Provence: Centre Camille.

Tucídides (1953-1982) *Història de la guerra del Peloponès,* text revisat i traducció de Jaume Berenguer Amenós. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català i grec)

(2000) *Historia de la guerra del Peloponeso*; traducción y notas de Juan José Torres Esbarranch. Col·lecció Biblioteca básica Gredos. Madrid: Gredos. (Castellà)

Vidal-Naquet, Pierre (2002) *El món d'Homer*. Barcelona: Editorial Empúries.

Vernant, Jean-Pierre (1991) *Mito y religión en la Grecia antigua*. Barcelona: Ariel.

Whitley, James (2001) *The Archaeology of Ancient Greece*. Cambridge World Archaeology. Cambridge: Cambridge University Press.

Roma

Alföldy, Géza (2012) *Nueva historia social de Roma*. Sevilla: Secretariado de Publicaciones, Universidad de Sevilla.

Augusto (1987) *Res gestæ. divi Augusti: autobiografía del Emperador Augusto;* edición por Guillermo Fatás, Manuel Martín-Bueno. Zaragoza: Universidad Popular: Ayuntamiento de Zaragoza.

Beard, Mary (2016) *SPQR: una historia de la antigua Roma*. Barcelona: Crítica.

Bispham, Edward, ed. (2009) *La Europa romana. Historia de Europa Oxford*. Barcelona: Ed. Crítica.

Cornell, T.J. (1999) *Los Orígenes de Roma c. 1000-264 a.C. Italia y Roma de la Edad del Bronce a las guerras púnicas*. Barcelona: Crítica.

Cornell, Tim y Matthews, John (1992) *Roma : legado de un imperio*. Madrid : Folio.

Cumont, Franz (1987) *Las religiones orientales y el paganismo romano*. Madrid: Akal.

Gabucci, Ada (2006) *Roma*. Barcelona: Mondari.

Gnoli, Gherardo et Vernant, Jean-Pierre, eds. (1982) *La Mort: les morts dans les sociétés anciennes*. Cambridge: Cambridge University Press.

Goldsworthy, Adrian Keith (2002) *Las Guerras púnicas*. Barcelona: Ariel.

Hopkins, Keith (1981) *Conquistadores y esclavos*. Barcelona: Ediciones Península.

Jones, Peter (2013) *Veni, vidi, vici. Hechos, personajes y curiosidades de la antigua Roma*. Barcelona: Ed. Crítica.

Kaplan; Michel dir.; Richer, Nicolas coord. (1995) *El Mundo romano*. Granada: Universidad de Granada.

Lancel, Serge (1994) *Cartago*. Barcelona: Crítica.

Livi, Tit, 59 aC-17 dC (2002-2011) *Ab urbe condita. Història de Roma*; introducció d'Antonio Fontán; text revisat, traducció i notes d'Antoni Cobos. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català i llatí)

Livio, Tito, 59 aC-17 dC. (1990) *Ab urbe condita*. Historia de Roma desde su fundación; introducción general de Ángel Sierra; traducción y notas de José Antonio Villar Vidal. Madrid: Gredos. (Castellà)

Miró Vinaixa, Mònica i Espluga, Xavier (2006) *La Literatura llatina*. Barcelona: UOC.

Momigliano, Arnaldo (1989) *El Conflicto entre el paganismo y el cristianismo en el siglo IV*. Madrid: Alianza.

Ogilvie, Robert Maxwell (1995) *Los Romanos y sus dioses* [traductor: Álvaro Cabezas]. Madrid: Alianza Editorial.

Plutarc (1926-1946) *Vides paral·leles*; text i traducció de Carles Riba. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català i grec)

Plutarco (2001-20010) *Vidas paralelas*; introducción general, traducción y notas por Aurelio Pérez Jiménez. Col·lecció Biblioteca básica Gredos. Madrid: Gredos. (Castellà)

Roldán, José Manuel (1991) *Historia de Roma, Tomo I: La República Romana*. Madrid: Ed. Cátedra.

Roldán, José Manuel, Blázquez, José Maria, del Castillo, Arcadio (1999) *Historia de Roma, Tomo II: El Imperio Romano (Siglos I-III)*. Madrid: Ed. Cátedra.

Rostovtseff, Michel Ivanovic (1976) *Historia económica y social del mundo helenísitico*. Madrid: Espasa-Calpe (Oxford 1941)

Suetoni, *ca*. 69-140 (1966-1971) *Vides dels dotze cèsars. De vita duodecim caesarum*; text revisat i traducció de Joaquim Icart. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català)

Suetonio, *ca*. 69-140 (1992) *Vidas de los doce césares De vita Caesarum*; traducción y notas de Rosa Mª Agudo Cubas. Madrid: Gredos. (Castellà)

Tàcit, Corneli (1930-) *Annales*; traducció de Ferran Soldevila. Barcelona: Fundació Bernat Metge. (Català)

Tácito, Cornelio (1979-1980) *Anales*; introducción, traducción y notas de José L. Moralejo. Madrid: Gredos. (Castellà)

Zanker, Paul (1992) *Augusto y el poder de las imágenes*. Madrid: Alianza Editorial

Torelli, Mario (1996) *Historia de los etruscos*. Barcelona: Ed. Crítica.